

Første Afsnit.

Universitetets og den polytekniske Læreanstalts Forhold som Læreanstalter.

I.

Universitetet.

A. Almindelige Bestemmelser og Forhandlinger samt Afgjørelser af enkelte Tilfælde.

I. Bestyrelsen.

1. Lov af 14de April 1893 om Lønninger for de ved det store kgl.
Bibliothek og Universitetsbibliotheket ansatte Embeds- og
Bestillingsmænd.

I Univ. Aarb. for 1890—91 S. 443—74 findes optaget de Forhandlinger, der medførte, at Bestemmelserne om Lønningerne for Universitetsbibliothekets Embeds- og Bestillingsmænd blev udtagne af Universitetets Lønningsforslag og Bestemmelser derom optagne sammen med Forslag til Lov om Lønninger for de ved det store kongelige Bibliothek ansatte Embeds- og Bestillingsmænd, samt om det derefter i Rigsdagssamlingen 1891—92 fremsatte Lønningsforslag og om Forhandlingerne angaaende Forslaget om Indlægning af elektrisk Lys i Universitetsbibliothekets Læsesal.

Paa Forslaget til Finanslov for Finansaaret 1893—94 blev sidstnævnte Forslag atter optaget, men Forslaget blev udstemt ved Finanslovforslagets 3die Behandling i Folketinget, jfr. Rigsdagstidende for 1892—93, Tillæg B. Sp. 343—44 og 783—84.

I Rigsdagssamlingen 1892—93 blev stillet følgende

Forslag til

*Lov om Lønninger for de ved det store kongelige Bibliothek og ved
Universitetsbibliotheket ansatte Embeds- og Bestillingsmænd.*

§ 1.

De hidtilværende Bibliothekarar ved det store kongelige Bibliothek og ved Universitetsbibliotheket benævnes for Fremtiden Overbibliothekarar og

lønnes hver med 4800 Kr. aarlig, saaledes at der for hver 5 Aars Tjeneste tilstaaes dem et Tillæg af 400 Kr. aarlig; dog kan Lønningen ikke overstige 6000 Kr. To Underbibliothekarere ved hvert Bibliothek lønnes hver med 3200 Kr. aarlig, saaledes at der for hver 5 Aars Tjenestetid tilstaaes dem et Tillæg af 400 Kr. aarlig; dog kan Lønningen ikke overstige 4400 Kr.

§ 2.

Til fornøden Medhjælp ved Besørgelsen af Forretningerne ved Bibliothekerne stilles aarlig til Disposition for Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet 21000 Kr. til det store kongelige Bibliothek og 13606 Kr. til Universitetsbibliotheket.

Forslaget var ledsaget af følgende *Bemærkninger*:

Nærværende Lovforslag er enslydende med det i Rigsdagssamlingen 1891—92 fremsatte Lovforslag. Man indskrænker sig derfor til at henvise til sine tidligere Bemærkninger (Rigsdagstid. f. 1891—92 Tillæg A. Sp. 3233 ff.)*), idet man gaaer ud fra, at den derved tilbudte Udvidelse af Bibliothekernes Aabningstid vil være tilfredsstillende for Publikum, medens den tillige vil paalægge de i Forslagets § 1 nævnte Embedsmænd en Forøgelse af Arbejdstiden, som indeholder en yderligere Grund til den foreslaaede Lønningsforbedring.

Forslaget blev forelagt i Folkethinget og efter 1ste Behandling henvist til et Udvalg (se nærmere S. 843—48).

I Skrivelse af 18de November 1892 meddelte *Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet* Universitetsbibliothekaren, at efterat der paany i Rigsdagssamlingen 1892—93 var fremsat fornævnte Lovforslag, ved hvilket der var henvist til de Bemærkninger, som ledsagede det i den foregaaende Session fremsatte tilsvarende Lovforslag, saaledes at Aabningstiden for Universitetsbibliothekets Læsesal var tænkt udvidet med Tiden Kl. 5—8 hver Eftermiddag, havde det til Behandling af Lovforslaget nedsatte Folketingsudvalg rettet forskellige Spørgsmaal til Ministeriet angaaende denne Sag.

Ministeriet udbad sig i denne Anledning dels Bibliothekarens Meddelelse om, hvorvidt han maatte ønske at gjøre nogen Tilføjelse til eller Berigtigelse i den af ham under 31te Januar s. A. i lignende Anledning afgivne Erklæring, dels Oplysning om samtlige de ved Universitetsbibliotheket for Tiden ansatte Embedsmænds og Bestillingsmænds Alder, Anciennetet og Lønning.

Universitetsbibliothekaren udtalte i sin Svarsskrivelse af 20de November 1892 til Ministeriet Følgende:

Medens han i det Hele og Store kunde akkviescere ved sin Erklæring af 31te Januar s. A., var der et enkelt Punkt i den, som kunde misforstaaes. Han sigtede herved til sin Udtalelse om, at der ikke principielt kunde være Noget at indvende imod, at Bibliothekets Læsesal holdtes

*) Jfr. Univ. Aarb. f. 1890—91 S. 470—73.

aaben i 5 Eftermiddagstimer (fra Kl. 3—8). Denne Udtalelse var rigtig nok, naar Sagen kun saaes fra det Synspunkt, at det ikke vilde frembyde nogen Vanskelighed at tilvejebringe den fornødne personlige Assistance, forudsat at Rigsdagen bevilgede de nødvendige Pengemidler dertil. Men han burde ganske vist samtidig have fremhævet, at Gjennemførelsen af hin Tanke fra en anden Side stødte paa en højst betydelig og egentlig uoverstigelig Vanskelighed, som han havde berørt i Begyndelsen af sin Erklæring, men som han — paa Grund af den store Hurtighed, hvormed Erklæringen var udarbejdet — glemte at fremdrage igjen paa det Sted, hvor han kom nærmere ind paa Sagens Enkeltheder. Han mente Vanskeligheden ved eller rettere Umuligheden af at faae Læsesalen udluftet, naar den skulde holdes uafbrudt aaben fra Kl. 10 Formiddag til Kl. 8 Aften. At en saadan Udluftning maatte finde Sted i et Lokale, hvor mange Mennesker opholdt sig i lang Tid, syntes selvfølgeligt. Den hidtidige daglige Erfaring fra et 4 Timers Ophold i Salen godtgjorde uimodsigeligt, at Luften efter 5 Timers Forløb vilde være bedærvet og næppe til at indaande, hvis den ikke fuldstændig fornyedes. Men at anlægge et virkeligt Ventilationsapparat i en Bygning, der dog ikke i ret mange Aar endnu vilde kunne gjøre Fyldest, fordi den baade var for lille og uhensigtsmæssig indrettet, vilde sikkert være urimeligt paa Grund af den store Bekostning. Og der var da ingen anden Udvej end at holde Bibliotheket lukket i det Mindste 1 Time efter Kl. 3, for at man ved at aabne alle Vinduer og Døre kunde faae indladt saa megen frisk Luft som muligt i Lokalet. Det var hans bestemte Overbevisning, at en saadan Luftfornyelse maatte finde Sted, hvis Publikum skulde kunne udholde at arbejde i Læsesalen i Eftermiddagstimerne. Han vilde dog herved ikke undlade at tage Hensyn ogsaa til den Mulighed, at man kunde sige: Nuvel, vi gaa ind paa, at der holdes lukket fra Kl. 3—4, men forlange saa til Gjengjæld, at Læsesalen holdes aaben fra Kl. 4—9. Ogsaa herimod maatte han nedlægge Indsigelse. For ikke at tale om, at Publikum rimeligvis slet ikke vilde benytte Timen fra 8—9, eller om, at en Aabningstid fra 4—9 (føjet til en Formiddagstjeneste fra 10—3) vilde stille uhørt store Krav til de overordnede Bibliotheks-embedsmænd, af hvilke i hvert Fald Bibliothekaren havde meget Hjemmearbejde for Bibliotheket, — antog han, at 1 Times Udluftning i et Rum, som lige forud 5 Timer i Træk havde været benyttet til en Mængde Mennesker, ikke vilde tilvejebringe en nær tilstrækkelig Forsyning af frisk Luft for en ny og maaske endnu større Samling af Mennesker, som skulde arbejde i det samme Rum i 5 paafølgende Timer.

I Anledning af det 2det Punkt i Ministeriets Skrivelse meddelte Bibliothekaren følgende Oplysninger:

Bibliothekar Birket Smith, født 1838, Assistent ved Bibliotheket 1863, Bibliothekar $\frac{22}{1}$ 1880. Nuværende Lønning 4400 Kr. (Begyndelsesgage 3600 Kr.)

Underbibliothekar, Dr. phil. Fridericia, født 1849, Assistent 1874, Underbibliothekar $\frac{1}{1}$ 1891. Lønning 2400 Kr.

Assistent, Cand. theol. Gjellerup, født 1838, Assistent 1879. Lønning 1750 Kr.

Assistent, Dr. phil. Larsen, født 1855, Assistent 1883. Lønning 1150 Kr.
 Assistent, Dr. phil. Andersen, født 1861, Assistent 1891, efterat have gjort Tjeneste ved Bibliotheket som extraordinær Medhjælper fra 1883. Lønning 840 Kr.)*

Bibliotheksbud Marcussen, født 1846, ansat $\frac{1}{4}$ 1882. Lønning 636 Kr. og fri Bolig.

Fyrbøder Güthler, født 1850, ansat 1886. Lønning 264 Kr.

Bud ved Læsesalen Bagger, født 1851, ansat $\frac{1}{6}$ 1892. Lønning 770 Kr.

Garderobebetjent Joh. Marcussen, født 1872, ansat $\frac{1}{4}$ 1892. Lønning 480 Kr.

Med Hensyn til de to sidstnævnte Funktionærer, Budet ved Læsesalen og Garderobebetjenten, henlede Bibliothekaren Opmærksomheden paa, at begges Pladser først vare oprettede ved Begyndelsen af Finansaaret 1892—93, og at den for dem normerede Lønning var beregnet efter en daglig Arbejdstid af 4 Timer. Hvis det derfor skulde blive paalagt Bibliotheket at holde aabent fra Kl. 10 Formiddag istedetfor som nu fra Kl. 11, haabede han, at Ministeriet vilde søge at udvirke en forholdsvis Forhøjelse af de to nævnte Funktionærers Lønning, saa at denne blev en Fjerdedel større, end den for Tiden var.

Konsistorium indsendte under 8de December 1892 en Skrivelse, hvori bemærkedes Følgende:

I Skrivelse af 13de Maj 1891 begjærede Ministeriet *Konsistoriums* Ytringer blandt Andet om, hvorvidt det var muligt at ordne Aabningstiden for det store kongelige Bibliothek og Universitetsbibliotheket saaledes, at førstnævnte holdtes aabent fra Kl. 9 Formiddag til 2 Eftermiddag og Universitetsbibliotheket fra Kl. 1—5 Eftermiddag. *Konsistoriums* Svar gik ud paa at fraraade at lukke Universitetsbibliotheket i nogen Del af den Tid (Formiddag Kl. 11—3), hvori det nu holdtes aabent, medens *Konsistorium*, under Forudsætning af at der kunde skaffes kunstigt Lys til Læsesalen, mente, at denne kunde holdes aaben hver Eftermiddag fra Kl. 5—8. I Forbindelse hermed fremhævede man, at en saadan Forlængelse af Universitetsbibliothekets Aabningstid vilde paalægge dets Personale og navnlig Bibliothekaren og i det Mindste en af Underbibliothekarerne et ikke lidet forøget Arbejde og Ansvar, hvortil der ved Fastsættelsen af dets Lønninger burde tages Hensyn.

Konsistorium udtalte fremdeles, at der til Besørgelse af Forretningerne i Eftermiddagstiden i Overensstemmelse med Bibliothekarens Erklæring af 5te Maj 1891 maatte antages 2 nye Assisterter, hvorimod man ikke anslog noget Beløb til Inspektion og overordnet Tilsyn, idet man gik ud fra, at dette, under Forudsætning af, at de paa Lønningsforslaget foreslaaede Gager vedtoges, kunde besørges af det nuværende overordnede Personale. Forholdet stillede sig imidlertid væsentlig anderledes, hvis man vilde gaa endnu videre i at forlænge Universitetets Aabningstid og navnlig realisere den allerede tidligere fremsatte Tanke at holde Bibliotheket aabent saagodt-

*) Desuden oppebar Universitetsbibliothekaren, Underbibliothekaren og de 3 Assisterter hver 240 Kr. af det af det Classenske Fideikommis udredede Bidrag til Universitetsbibliotheket.

som hele Dagen nemlig fra Kl. 10 Formiddag til 8 Eftermiddag kun med en Times Mellemrum f. Ex. fra Kl. 3—4 for den fornødne Udluftnings Skyld. Med denne Eventualitet for Øje maatte fremhæves, at Konsistoriums Udtalelser om Lønningernes og Medhjælpssummens Størrelse havde hvilet paa Forudsætningen om en Arbejdstid, der langt fra paalagde Bibliothekets Personale en saa stor Byrde som den nu paatænkte, hvorved saavel Formiddagstiden som Eftermiddagstiden forlængedes. Medens Konsistorium, forsaavidt bemeldte Lønninger og Medhjælpssum angik, skulde indskrænke sig til at henvise til de af Bibliothekaren direkte til Ministeriet indsendte Bemærkninger, maatte man efter nøje Overvejelse af Sagen og i Overensstemmelse med Bibliothekarens Erklæring stærkt betone Nødvendigheden af, at der sørgedes for et jævnlgt og virksomt Tilsyn i Eftermiddagstiden, idet Bibliotheket ikke i hele denne Tid kunde overlades til underordnede Assistenten, der tilmed efter hele deres Stilling ofte let vilde staa i et løsere Forhold til Bibliotheket end dettes højere Personale. Paa den anden Side var det, særligt naar ogsaa Aabningstiden om Formiddagen forlængedes en Time, næppe muligt som Embedspligt at paalægge det overordnede Personale denne Inspektion, hvorved dets Forretninger og Arbejdstid vilde faae et Omfang, der vilde blive aldeles overvældende og vistnok var aldeles ukjendt ved andre lignende Bibliotheker. Formaålet vilde vistnok bedst kunne opnaaes, naar der skaffedes Bibliothekaren en Bolig i Bibliothekets umiddelbare Nærhed, saa at hans stadige Nærværelse kunde paaregnes, eller dog hans personlige Indgriben i paakommende Tilfælde let kunde erholdes. Men forsaavidt dette ikke skulde kunne iværksættes, forekom det Konsistorium nødvendigt, at der til Vederlæggelse af den fornævnte Inspektion i Eftermiddagstiden ansattes et Beløb, der formentes passende at kunne sættes til 1500 Kr. aarlig. Anvendelsen af det nævnte Beløb maatte overlades til Bibliothekaren under den sædvanlige Kontrol, og man havde i Overensstemmelse med hans Udtalelser tænkt sig, at det, naar den nævnte Forretning saaledes særligt blev vederlagt, muligvis kunde opnaaes, at den i det Mindste tildels besørgedes af Bibliothekaren selv eller Underbibliothekaren eller de ældre Assistenten, saa at det kun i Mangel deraf blev nødvendigt at antage en særlig Tilsynsfører. Konsistorium indstillede derfor, at der til Lovforslagets § 2 blev tilføjet Følgende: »desuden ved sidstnævnte Bibliothek 1500 Kr. til Honorar for Inspektion i Aabningstiden om Eftermiddagen.«

Det af Folketinget nedsatte Udvalg (J. Bertelsen, Blem, Brandes, A. Hage, H. Holm, Johannsen, P. Jørgensen, Lauridsen, Scharling og Wistoft [Falkenstjerne var syg ved Betænkningens Affattelse]) afgav under 23de Marts 1893 følgende *Betænkning*:

Medens Ministeriet havde foreslaaet Overbibliothekarernes Løn forhøjet med 1200 Kr. og Underbibliothekarernes med 800 à 1200 Kr., var Udvalget enedes om at forhøje den med de samme Beløb, hvormed man ifjor forhøjede Universitetsprofessorernes Løn, altsaa med 400 Kr., saaledes at Overbibliothekarerne for Fremtiden ville blive lønnede med 400 Kr., stigende hvert 5te Aar med 400 Kr. indtil 5600 Kr. og Underbibliothekarerne med 2800 Kr., stigende hvert 5te Aar med 400 Kr. indtil 4400 Kr.

Der havde i Udvalget været nogen Tvivl om, hvorvidt den tilbudte Udvidelse af Aabningstiden for Bibliothekernes Læsestuer — for det kongelige Bibliotheks Vedkommende fra Kl. 5—7 om Eftermiddagen i Maanederne Maj til September og for Universitetsbibliothekets Vedkommende fra Kl. 5—8 hele Aaret rundt — vilde være af saa stor Betydning for Publikum, at man burde gaa til de forøgede Udgifter, det vilde kræve, deriblandt navnlig ogsaa til Indlægning af elektrisk Lys i Universitetsbibliothekets Læsesal o. s. v. Men for at indvinde nogen Erfaring i saa Henseende havde man fundet det rigtigt, at man foreløbig nøjedes med at holde begge Bibliotheker aabne i Maanederne April til September (begge inclusive) fra Kl. 5—7 Eftermiddag, saa længe Dagslyset tillod det. Dette vilde efter de hos Ministeriet indhentede Oplysninger for hvert af Bibliothekerne medføre en forøget Udgift af 1000 Kr.

Det kongelige Bibliotheks Medhjælpssum havde hidtil udgjort 16360 Kr. og Universitetsbibliothekets 7890 Kr. Naar disse Summer forhøjedes til henholdsvis 19000 Kr. og 12000 Kr., antog Udvalget, at de vilde være tilstrækkelige baade til at afholde Udgifterne ved deres forøgede Aabningstid og til at give Personalet den fornødne Lønningsforhøjelse, og de i Lovforslaget opførte Beløb, 21000 Kr. og 13606 Kr., foresloges derfor nedsatte hertil.

De af Ministeriet til § 1 og til en ny § 3 stillede Ændringsforslag kunde Udvalget tiltræde.

I Henhold til Ovenstaaende stilledes følgende *Ændringsforslag*:

Af Udvalget:

Til § 1.

1. I 2den Linie ændres: »4800 Kr.« til »4000«.
2. I 4de Linie ændres: »6000« til »5600«.
3. I 5te Linie ændres: »3200« til »2800«.

Af Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet, tiltraadt af Udvalget:

4. Der indsættes som sidste Stykke: Naar en Underbibliothekar beskikkes til Overbibliothekar, indtræder han paa et saadant Lønningstrin, at han ikke lider Afgang i den Lønning, som han i sin tidligere Stilling oppebar.

Af Udvalget:

Til § 2.

5. I 2den Linie ændres: »21000« til »19000«.
6. I 3die Linie ændres: »13606« til »12000«.

Af Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet, tiltraadt af Udvalget:

Som § 3 tilføjes:

»For gifte Bestillingsmænd, der lønnes af de i foregaaende Paragraf omhandlede Medhjælpssummer, afkortes 5 pCt. i deres Lønninger for at anvendes til Enkeforsørgelse. Hel eller delvis Fritagelse for denne Afkorting kan imidlertid finde Sted, forsaavidt det for Finansministeriet godtgøres, at der paa anden betryggende Maade er sikret Enken for Livstid en særlig Indtægt. Anvendes det afkortede Beløb til at sikre Enken Overlevelserente i vedkommende af Staten garanterede Livsforsikringsanstalt,

skal Tegningen af saadan Overlevelserente finde Sted under samme Vilkaar, som ifølge Loven af 5te Januar 1851 gjælde med Hensyn til de af Embedsmænd for deres Enker tegnede Overlevelserenter.

Der godskrives Bestillingsmanden, dog ikke før hans fyldte 25de Aar, henholdsvis af Statskassen eller af Universitetets Kasse et til 5 pCt. af hans Lønning svarende Beløb, der med Rente og Rentes Rente til 4 pCt. aarlig anvendes til Forsørgelse for vedkommende Bestillingsmand selv. Det saaledes opsparede Beløb bliver imidlertid inddraget til Fordel for vedkommende Kasse, naar Bestillingsmanden opnaaer pensionsberettiget Ansættelse, naar han afskediges af en ham tilregnelig Aarsag eller frivillig træder ud af Statstjenesten, samt naar han dør; dog kan der i sidste Tilfælde, forsaavidt han maatte efterlade sig umyndige Børn, deraf tilstaaes disse Understøttelse til deres fyldte 18de Aar.

Indtil anderledes ved Lov bestemmes, fastsætter Finansministeren de nærmere Regler med Hensyn til Gjennemførelsen af de ovenstaaende Bestemmelser angaaende det i Lønningen afkortede og det af det Offentlige tilskudte Beløb.

Betænkningen var ledsaget af 4 *Bilag*:

Bilag I. Skrivelse af 17de November 1892 fra Kirke- og Undervisningsministeriet til Udvalget, hvori bemærkedes Følgende:

I det nylig fremsatte Forslag til Lov om Lønninger for de ved det store kongelige Bibliothek og Universitetsbibliotheket ansatte Embeds- og Bestillingsmænd savnedes der — ligesom i de tidligere Lovforslag om samme Gjenstand — Bestemmelser om gifte Bestillingsmænds Selvpensionering. For at Lovforslaget i denne Henseende kunde blive bragt i Overensstemmelse med de i de senere Aar vedtagne Lønningslove, skulde Ministeriet herved tillade sig at anmode det ærede Udvalg om ved 2den Behandling af Lovforslaget at stille følgende Ændringsforslag til dette.

Som § 3 tilføjes (se foran S. 844—45).

Bilag II. Skrivelse af 7de December 1892 fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet til Udvalget, hvori bemærkedes Følgende:

Ved Fremsendelsen af Ministeriets Skrivelse af 5te Februar 1892 angaaende en yderligere Udvidelse af Aabningstiden for Læsesalene i det store kongelige Bibliothek og Universitetsbibliotheket havde det ærede Udvalg forespurgt, om Ministeriet iaar havde Noget at føje dertil eller at rette deri. I Forbindelse hermed havde Udvalget begjært Oplysning om de to Bibliothekers samtlige nuværende Embeds- og Bestillingsmænds Navne, Anciennetet og Lønning samt om det foreliggende dem vedrørende Lovforslags finansielle Resultat.

I denne Anledning skulde Ministeriet tilstille Udvalget de nylig indhentede Erklæringer fra Bibliothekaren ved det store kongelige Bibliothek og Universitetsbibliotheket.

Efter hvad der saaledes efter de vedkommende Embedsmænds nærmere Overvejelse af Sagen forelaa oplyst, maatte Ministeriet til en vis Grad ændre sin ovennævnte Erklæring, idet det ikke ansaa det for muligt at holde det kongelige Bibliotheks Læsesal aaben i længere Tid om Eftermiddagen end

fra Kl. 5—7 i Sommermaanederne, som det ved Lovforslaget var forudsat, og idet den tidligere tilbudte Aabningstid af Universitetsbibliothekets Læsesal fra Kl. 10—8 nødvendigvis maatte afbrydes 1 Time — formentlig Kl. 3—4 — for Udluftningens Skyld.

Iøvrigt vilde Ministeriet ikke undlade at bemærke, at den omspurgte yderligere Udvidelse af Aabningstiden ved Universitetsbibliotheket uundgaaelig maatte medføre et Tab af Tid og Indtægter — blandt Andet ved private Informationer — for de paagjældende Embedsmænd og Funktionærer, som i Virkeligheden kun paa en lidet fyldestgørende Maade kunde opvejes ved den foreslaaede Forhøjelse af Lønningerne og af Medhjælpssummen. Ministeriet maatte i det Hele anse det for rettest, at man blev staaende ved de i Lovforslaget forudsatte Aabningstider, hvorved der til de nuværende kun lagdes nogle Eftermiddagstimer, som uden Tvivl vilde være tilstrækkelige for Publikums Behov. Allerede en saadan Udvidelse af Bibliothekernes Virksomhed vilde i høj Grad forøge det Arbejde, som, tildels gennem den nødvendige Tilsynsvirksomhed, paahvilede disse Anstalters Embedsmænd.

Med Hensyn til de paagjældende Embeds- og Bestillingsmænds Navne og Lønninger m. m. skulde Ministeriet i Overensstemmelse med de medfulgte Skrivelser anføre Følgende:

Ved det store kongelige Bibliothek:

1. Bibliothekar, Dr. phil., Cand. philol. C. W. Bruun, 60 Aar, Volontær 1857, extraordinær Assistent 1858, konst. Amanuensis 1858, 3die Bibliothekssekretær 1860, Underbibliothekar 1861, konst. Bibliothekar 1862, Bibliothekar 1863, Lønning 4800 Kr.
2. 1ste Underbibliothekar, Cand. med. Joh Vahl, 61 Aar, extraordinær Assistent 1858, Assistent 1860, konst. Underbibliothekar 1862, Underbibliothekar 1863, 1ste Underbibliothekar 1885, Lønning 3600 Kr.
3. 2den Underbibliothekar, Cand. phil C. Weeke, 59 Aar, midlertidig Assistent 1862, Assistent 1863, 2den Underbibliothekar 1885 med Anciennetet fra 1876, Lønning 3200 Kr.
4. Cand. mag nat. hist. C. Elberling, 58 Aar, midlertidig Assistent 1862, Assistent 1863, Lønning 2500 Kr.
5. Cand. theol. A. C. Larsen, 52 Aar, Assistent 1870, Lønning 2250 Kr.
6. Cand. jur. Jul. Martensen, 52 Aar, Assistent 1874, Lønning 1850 Kr.
7. Cand. mag. lingv. roman., Dr. phil. E. Gigas, 43 Aar, Assistent 1883, Lønning 1750 Kr.
8. Cand. phil. H. O. Lange, 29 Aar, Assistent 1885, Lønning 1450 Kr.
9. Cand. mag. lingv. septent. V. Dahlerup, 33 Aar, Assistent 1887, Lønning 1450 Kr.
10. Cand. mag. Jul. Clausen, 24 Aar, midlertidig Assistent 1891, Lønning 1200 Kr.
11. Cand. mag., Dr. phil. Jón Stefánsson, 30 Aar, Assistent 1891, Lønning 1200 Kr.

12. Th. Svendsen, Fyrbøder, Portner, Bud, 47 Aar, antaget 1877, Lønning 1050 Kr. og fri Bolig.

13. Opvarter paa Læsesalen L. J. Jensen, 55 Aar, antaget 1884, Lønning 960 Kr.

14. Garderobebetjent P. Christiansen, 33 Aar, antaget 1892, Lønning 600 Kr.

Ved Universitetsbibliotheket.

(Oplysningerne findes meddelte i Universitetsbibliothekarens Skrivelse af 20de November 1892, se foran S. 841—42).

Forsaaavdt der var forespurgt om Lovforslagets finansielle Resultat, var hertil at bemærke:

Det kongelige Bibliotheks Lønningskonto (Finanslovforslagets § 21 III. A. 1) vilde blive at forhøje med 3200 Kr., nemlig 1200 Kr. til Overbibliothekaren, 800 Kr. til Bibliothekar Vahl og 1200 Kr. til Bibliothekar Weeke; den tilsvarende Konto for Universitetsbibliotheket (§ 21. Særlige Fonds I. Universitetet Konto 1) med 5200 Kr., nemlig 1200 Kr. til Overbibliothekaren, 800 Kr. til Underbibliothekar Fridericia og 3200 Kr. som Begyndelseslønning til en ny Underbibliothekar. Medhjælpssummen ved det store kongelige Bibliothek var paa Finanslovforslaget for det indeværende og det næste Finansaar opført med 16360 Kr. og foresloges forhøjet til 21000 Kr., altsaa med 4640 Kr.; for Universitetsbibliothekets Vedkommende vilde Forhøjelsen udgjøre 5716 Kr. Den samlede Merudgift, der resulterede af Lovforslaget, vilde herefter andrage 18756 Kr.

Bilag III. I Skrivelse af 19de December 1892 fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet til Udvalget bemærkedes Følgende:

I en hertil indkommen Skrivelse havde Konsistorium (se foran S. 842—43), som en Tilføjelse til sine Erklæringer i Spørgsmaalet om udvidet Aabningstid for Universitetsbibliotheket, udtalt som en Nødvendighed, at saafremt Aabningstiden forlangtes aabnet ud over den i det fremsatte Lovforslag om Lønninger ved dette og det store kongelige Bibliothek foreslaaede Tid, saaledes at Bibliotheket med 1 Times Mellemrum holdes aabent fra Kl. 10—8 hver Dag, maatte der specielt bevilges 1500 Kr. til Inspektion. Det vilde nemlig, under Forudsætning af en saa lang Arbejdstid, blive nødvendigt, at Bibliothekaren eller Underbibliothekaren i betydelig større Omfang, end det ved Lovforslaget var forudsat, opholdt sig paa Bibliotheket for at føre Tilsyn med dettes Virksomhed, og da deres Tid næsten hele Dagen jævnlig vilde blive optagen af Tilsynspligter, maatte der derfor ydes dem et passende Vederlag.

Da Ministeriet maatte erkjende Rigtigheden af det saaledes Anførte, skulde det i Fortsættelse af sin Skrivelse af 7de s. M. bemærke, at den under 5te Februar s. A. afgivne Erklæring med Hensyn til den videre-gaaende Aabningstid for Universitetsbibliothekets Vedkommende yderligere maatte betragtes som ændret saaledes, at der til den i Erklæringen fordrede Bevilling af 3190 Kr. maatte føjes et Beløb af 1500 Kr. til Inspektion for Universitetsbibliotheket, hvilket Beløb maatte forlanges stillet til Disposition saavel for Bibliothekets Embedsmænd — ved særlig Bevilling i en

eventuel Lov — som for de ældre Assisterter, der efter Embedsmændenes Bestemmelse af og til maatte komme til at besørge Tilsynet i deres Sted.

Bilag IV. I Skrivelse af 7de Marts 1893 fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet til Udvalget bemærkedes Følgende:

I Anledning af det ærede Udvalgs Skrivelse af 3die d. M. skulde Ministeriet, med Hensyn til den deri indeholdte Forespørgsel angaaende Universitetsbibliothekets Aabningstid, ikke undlade at oplyse, at det iaar paa Grund af tilfældige personlige Forhold vilde være muligt for en særlig Udgift af 1000 Kr. at holde bemeldte Bibliothek aabent i Sommermaanederne fra Kl. 5—7 om Eftermiddagen, i Lighed med, hvad der var foreslaaet for det kongelige Bibliotheks Vedkommende. Overfor en eventuel Bibeholdelse af en saadan Ordning i kommende Aar saae man sig derimod for Tiden ikke istand til at beregne de paagjældende Udgifter.

Efterat Rigsdagen havde vedtaget Lønningslovforslaget, blev dette under 14de April 1893 stadfæstet af Hans Majestæt Kongen. Loven er saalydende:

Lov

om

Lønninger for de ved det store kongelige Bibliothek og ved Universitetsbibliotheket ansatte Embeds- og Bestillingsmænd.

§ 1.

De hidtilværende Bibliothekarere ved det store kongelige Bibliothek og Universitetsbibliotheket benævnes for Fremtiden Overbibliothekarere og lønnes med 4000 Kr. aarlig, saaledes at der for hver 5 Aars Tjeneste tilstaaes dem et Tillæg af 400 Kr. aarlig, dog kan Lønningen ikke overstige 5600 Kr. To Underbibliothekarere ved hvert Bibliothek lønnes hver med 2800 Kr. aarlig, saaledes at der for hver 5 Aars Tjenestetid tilstaaes dem et Tillæg af 400 Kr. aarlig; dog kan Lønningen ikke overstige 4400 Kr. Naar en Underbibliothekar beskikkes til Overbibliothekar, indtræder han paa et saadant Lønningstrin, at han ikke lider Afgang i den Lønning, som han i sin tidligere Stilling oppebar.

§ 2.

Til fornøden Medhjælp ved Besørgelsen af Forretningerne ved Bibliothekerne stilles aarlig til Disposition for Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet 19000 Kr. til det store kongelige Bibliothek og 12000 Kr. til Universitetsbibliotheket.

§ 3.

For gifte Bestillingsmænd, der lønnes af de i foregaaende Paragraf omhandlede Medhjælpssummer, afkortes 5 pCt. i deres Lønninger for at anvendes til Enkeforsørgelse. Hel eller delvis Fritagelse for denne Afkorting kan imidlertid finde Sted, forsaavidt det for Finansministeriet godtgøres, at der paa anden betryggende Maade er sikret Enken for Livstid en aarlig Indtægt. Anvendes det afkortede Beløb til at sikre Enken

Overlevelseshæder i vedkommende af Staten garanterede Livsforsikringsanstalt, skal Tegningen af saadan Overlevelseshæder finde Sted under samme Vilkaar, som ifølge Loven af 5te Januar 1851 gjælder med Hensyn til de af Embedsmænd for deres Enker tegnede Overlevelseshæder.

Der godskrives Bestillingsmanden, dog ikke før hans fyldte 25de Aar, henholdsvis af Statskassen eller af Universitetets Kasse et til 5 pCt. af hans Lønning svarende Beløb, der med Rente og Rentes Rente til 4 pCt. aarlig anvendes til Forsørgelse for vedkommende Bestillingsmand selv. Det saaledes opsparede Beløb bliver imidlertid inddraget til Fordel for vedkommende Kasse, naar Bestillingsmanden opnaaer pensionsberettiget Ansættelse, naar han afskediges af en ham tilregnelig Aarsag eller frivillig træder ud af Statstjenesten, samt naar han dør; dog kan der i sidste Tilfælde, forsaavidt han maatte efterlade sig umyndige Børn, deraf tilstaaes disse Understøttelse til deres fyldte 18de Aar.

Indtil anderledes ved Lov bestemmes, fastsætter Finansministeren de nærmere Regler med Hensyn til Gjennemførelsen af de ovenstaaende Bestemmelser angaaende det i Lønningen afkortede og det af det Offentlige tilskudte Beløb.

Under 6te April 1893 modtog Konsistorium fra *Universitetsbibliothekaren* en Skrivelse, hvori fremsattes følgende Forslag vedrørende Anvendelsen af de ved foranstaaende Lønningslov bevilgede Beløb:

Ved Loven var oprettet en ny Underbibliothekarplads med en Begyndelseshæder af 2800 Kr. Ved Besættelsen af denne Plads vilde der formentlig næppe kunne være Tale om Andre end den hidtilværende 1ste Assistent, Cand. theol. S. M. Gjellerup. Han havde været ansat ved Bibliotheket siden 1879 (efter i længere Tid at have arbejdet paa det store kongelige Bibliothek, uden dog dér at have fast Ansættelse) og Bibliothekaren mente, at han, naar det Arbejde, der overdroges ham, blev afpasset efter hans Individualitet, vilde kunne gjøre god Fyldest i Pladsen som 2den Universitetsbibliothekar, ligesom sikkert ogsaa hans lange Tjenestetid og hans hidtil saare uheldige økonomiske Stilling syntes at maatte give ham særligt Krav paa at komme i Betragtning nu, da der tilbød sig Lejlighed til Avancement. Bibliothekaren indstillede derfor Kandidat Gjellerup til den nye Underbibliothekarplads, idet han samtidig anmodede Konsistorium om at virke hen til, at der skaffedes ham ligesom den tidligere Underbibliothekar kongelig Udnævnelse af Hensyn til den eventuelle Pension.

Ved denne Oprykning vilde Pladsen som 1ste Assistent blive ledig, og til at udfylde denne indstillede Bibliothekaren den tidligere 2den Assistent, Dr. phil. S. Larsen, til 2den Assistent den tidligere 3die Assistent, Dr. phil. D. Andersen, og til 3die Assistent Cand. mag. O. S. Jensen. Denne, som var den ældste af de ekstraordinære Medhjælpere, havde i den nævnte Egenskab gjort Tjeneste ved Bibliotheket siden 1ste Januar 1888 og i det Meste af denne Tid udført ganske det samme Arbejde som de faste Assistenten. Han var opvakt, flittig og havde Interesse for sin Gjerning, som han udførte til Bibliothekarens fulde Tilfredshed og i det Hele

paa en saadan Maade, at hans Hjælp ved Udlaanet slet ikke vilde kunne undværes. Foruden dette turde det yderligere tale til Gunst for hans Ansættelse, at den nævnte Plads som 3die Assistent i Virkeligheden var oprettet paa Grundlag af den Plads, Kandidat Jensen indtog som 1ste extraordinær Medhjælper, kun at der var tillagt Pladsen højere Lønning og givet den mere Stabilitet.

Det Beløb, som ved den nye Lønningslov var bevilget til Medhjælp ved Bibliotheket, var ialt 12000 Kr. Af disse skulde dog 1000 Kr. i Henhold til Rigsdagens Ønske anvendes til et Forsøg paa at holde Bibliotheket aabent i nogle Eftermiddagstimer i Sommermaanederne (jfr. S. 852—53). Der blev altsaa 11000 Kr. tilbage til Lønning af de faste Bestillingsmænds Arbejde i Formiddagstimerne og til den extraordinære Medhjælp i samme Tid. I Ministeriets Lønningsforslag forlangtes der til det første 8246 Kr. Af det ved Loven bevilgede Beløb blev der saaledes, efterat de foreslaaede Lønninger til de faste Bestillingsmænd vare fradragne, en Sum af 2754 Kr. tilbage, om hvis Anvendelse der ikke var udtalt Noget i Loven, men hvorom Bibliothekaren bemærkede Følgende: Det forekom ham for det Første, at de Lønninger, som i Ministeriets Forslag vare foreslaaede for de faste Bestillingsmænd, i det Hele vare saa fyldestgørende, at der næppe kunde være Anledning til af den nævnte overskydende Sum at give mere end et ubetydeligt Tilskud til enkelte af dem, og særlig havde han tænkt, at man kunde blive staaende ved at lægge omtrent 50 Kr. til den for 2den og 3die Assistent samt Bibliotheksbud Marcussen foreslaaede Lønning. Herved vilde de faste Bestillingsmænds Lønninger blive: 1ste Assistents Lønning 2500 Kr. (= den af Ministeriet foreslaaede) 2den Assistens Lønning 1900 Kr. (Ministeriets Forslag: 1850 Kr.), 3die Assistents Lønning 1500 Kr. (Ministeriets Forslag: 1450 Kr.), Bibliotheksbud Marcussens Lønning 850 Kr. (Ministeriets Forslag 796 Kr.), Bud paa Læsesalen Baggers Lønning 770 Kr. (= Ministeriets Forslag), Garderobebetjent Joh. Marcussens Lønning 480 Kr. (ligeledes) og Fyrbøder Gütthlers Lønning 400 Kr. (ligeledes).

Af de tilbagestaaende 2600 Kr. var det i Ministeriets Lønningsforslag paaregnet, at et Beløb af 1100 Kr. skulde bruges til extraordinær Medhjælp ved Bibliotheket. Da Rigsdagen imidlertid havde vist saa stor Liberalitet ved Fastsættelsen af Medhjælpssummens Størrelse, anmodede Bibliothekaren Konsistorium om, at det vilde samtykke i, at det hele Beløb paa 2600 Kr. blev anvendt til extraordinær Medhjælp. Til dette Øjemed havde der hidtil staaet til hans Raadighed 2000 Kr., for hvilken Sum han havde indrettet 3 Prøvepladser for yngre Mænd, som vilde ofre sig for Bibliotheksgjerningen, nemlig en Plads paa 900 Kr., en paa 800 Kr. og en paa 300 Kr. (hvilken sidstes Indehaver dog kun havde faaet Lønning i Form af Honorar for Timearbejde). I Lønningslovforslaget var det imidlertid forudsat, at naar der blev oprettet en ny Underbibliothekarplads, skulde den højst lønnede af de extraordinære Medhjælpspladser falde bort (eller rettere omdannes til en fast Plads som 3die Assistent), men da der nu var Penge nok til at opretholde den, forekom det Bibliothekaren i alle Henseender heldigst at gjøre det. Han vilde endda yderligere foreslaa at forhøje Lønningen for den

første extraordinære Medhjælperplads med 100 Kr., saa at den ialt blev 1000 Kr., ligesom ogsaa istedetfor Pladsen paa 300 Kr. at oprette en paa 800 Kr., hvorved det opnaaedes, at den paagjældende Medhjælper kom til at deltage i Bibliotheksarbejdet i hele den daglige Arbejdstid. En saadan Ordning vilde i Virkeligheden efter hans Formening være til største Fordel for Bibliotheket. Han maatte i Henhold til sin mangeaarige Bibliotheks-erfaring, der ogsaa omfattede Forholdene ved det store kongelige Bibliothek, bestemt hævde, at det i Regelen maatte betragtes som uheldigt at antage Folk, der ikke vare ganske unge, til Bibliothekstjeneste og strax ansætte dem i faste Pladser. Selv om de i andre Henseender havde de bedste Kvalifikationer, kunde de vise sig ganske ubrugelige til Bibliotheksarbejde, og havde de først opnaaet fast Plads som Assistent, trykkede man sig ved at afskedige dem. Men ogsaa naar de viste sig brugelige, voldte de ikke sjældent Bryderier, idet de paa Grund af den mere fremskredne Alder som Regel hurtigt vilde blive misfornøjede med de beskudne Vilkaar, som Bibliotheket i pekuniær Henseende kunde byde dem, saa at de tabte Interessen for deres Arbejde og maaske netop paa det Tidspunkt, da man ventede sig mest Nytte af dem, søgte over i andre Stillinger. Ganske anderledes stillede Forholdet sig, naar man, saaledes som han i de senere Aar, havde til sin Raadighed nogle løsere Prøvepladser, som man kunde besætte med ganske unge Mennesker, der viste Lyst og Anlæg til Bibliotheksgjerning. Disse vilde som oftest være tilfredse med deres Stilling, de vare lettere at paa-virke og, om han saa maatte sige, opdrage end de ældre, og svarede de ikke til Forventningerne, behøvede man ikke at gjøre sig mange Skrupler med at afskedige dem. Bibliothekaren maatte da ogsaa tilføje, at han ved de forskellige Valg, han i Aarets Løb havde gjort af saadanne unge Mennesker i det Hele havde været heldig, idet de fleste af de Paagjældende paa en fuldkommen fyldestgjørende Maade havde bestridt deres Del af Arbejdet. Den Fordel, han ventede sig af, at den extraordinære Medhjælp ved Bibliotheket ikke blot bevaredes i sit hidtidige Omfang, men endog forøgedes noget, var først og fremmest, at han derved vilde kunne fritage de ældre Funktionærer for det allermeste af det grovere og mere mekaniske Arbejde og væsentlig anvende dem til det Arbejde, der krævede større Modenhed og Kundskab, navnlig Katalogiseringen, der var af saa over-ordentlig stor Betydning for hele Bibliothekets Virksomhed. Det var blandt Andet hans Hensigt, hvis Konsistorium bifaldt hans Forslag, ved Siden af det Katalogiseringsarbejde, hvortil der havdes en særlig Bevilling, at lade 2 af Assistenterne, som hidtil væsentlig havde været sysselsatte med Expeditioner og med Registreringen af de nye Bøger, tage fat paa Katalogiseringen af forskellige ældre Partier af Bogsamlingen, hvorved det Maal, som længe havde været tilstræbt, men som endnu kun kunde øjnes i det Fjerne, nemlig en fuldstændig Katalogisering og Numerering af hele Bogsamlingen, vilde rykke betydelig nærmere. Det var fremdeles hans Tanke, under den antydede Forudsætning, at anlægge en Accessionskatalog, der stadig kunde holde Publikum à jour med de nye Anskaffelser, Noget, hvor-om der ofte havde været yttret Ønske, men hvortil Bibliothekets Arbejds-kraft hidtil ikke har kunnet strække. Og kort sagt: ved den omtalte For-

øgelse af den extraordinære Medhjælp vilde der ikke blot kunne udføres betydelig mere Arbejde ved Bibliotheket end nu, men Arbejdet vilde ogsaa i højere Grad end hidtil kunne lægges i de dertil mest skikkede Hænder. Bibliothekaren anmodede derfor indtrængende Konsistorium om at tiltræde hans Betragtning af denne Sag og tilstaa ham til det nævnte Øjemed den samme Raadighed over de til Disposition staaende 2600 Kr., som han tidligere havde haft over de tilsvarende 2000 Kr.

I Fortsættelse af ovenstaaende Skrivelse tilstillede Universitetsbibliothekaren under 7de April 1893 Konsistorium en Skrivelse, hvori han ytrede sig om det Beløb paa 1000 Kr., som Rigsdagen i Henhold til Lønningsudvalgets Betænkning havde ønsket anvendt til Forsøg med at holde Bibliotheket aabent »i Maanederne April til September (begge inclusive) fra Kl. 5—7 Eftermiddag, saa længe Dagslyset tillader det«.

Bibliothekaren bemærkede, at det uden Tvivl var Konsistorium bekendt, at Folketingets Finansudvalg strøg Forslaget om Indlægning af elektrisk Belysning i Bibliothekets Læsesal og derved for Øjeblikket gjorde det umuligt at holde Læsesalen aaben hele Aaret rundt. Det syntes dog, som om Tanken herom ikke blev helt opgivet, men man ønskede i hvert Fald først at gjøre et Forsøg med at holde aabent nogle Eftermiddagstimer i Sommermaanederne, og han modtog i den Anledning en Forespørgsel fra Ministeriet om, hvilke Udgifter der vilde være forbundne med en saadan Foranstaltning. Da det store kongelige Bibliothek allerede tidligere havde tilbudt at holde aabent fra Kl. 5—7 om Eftermiddagen i Tiden fra 1ste Maj til 1ste Oktober for en Sum af 1000 Kr., sluttede han sig til dette Tilbud, der ogsaa blev accepteret af Lønningsudvalget, kun med en ringe Ændring i Henseende til Tidsgrænsen, idet man mente, at det i sidste Halvdel af September vilde falde vanskeligt at se til Kl. 7, hvorfor Forsøget rettere burde anstilles f. Ex. i Tiden mellem Midten af April og Midten af September. Dette var, ifølge en autentisk Fortolkning, Meningen af den ovenfor nævnte Passus af Lønningsudvalgets Betænkning. I Henhold hertil foreslog Bibliothekaren, at Bibliotheket i Sommeren 1893 (Sommerferien dog naturligvis undtaget) holdtes aabent fra Kl. 5—7 Eftermiddag i Tiden fra 15de April til 15de September, begge disse Dage inclusive. Hvad angik den til Eftermiddagstjenesten fornødne Medhjælp, maatte han anse det for nødvendigt, at der blev ansat to Funktionærer paa selve Læsesalen og desuden en Garderobebetjent til at tage imod og vare paa de Besøgendes Overtøj. De første vilde af den nævnte Sum paa 1000 Kr. passende kunne lønnes med 450 Kr. hver, medens Garderobebetjenten af samme Sum fik 100 Kr. Paa disse Betingelser havde to af Bibliothekets nuværende Funktionærer, Dr. phil. D. Andersen og Cand. mag. O. S. Jensen erklæret sig villige til at overtage det paagjældende Tilsyn, medens Bud paa Læsesalen Bagger (maaske i Forbindelse med Bibliotheksbud Marcussen) vilde overtage Garderobebetjenesten. Bibliothekaren maatte dog i denne Anledning bemærke, at hvis der havde været Tale om Gjennemførelsen af den oprindelige Tanke: at holde Læsesalen aaben om Eftermiddagen hele Aaret rundt og det endog 3 Timer ad Gangen, vilde han bestemt have fraraadet at overdrage Tilsynet med den til Funktionærer, som tillige gjorde Arbejde

ved Bibliotheket i Formiddagstimerne, idet det maatte befrygtes, at Formiddagstjenesten vilde trætte dem altfor meget til, at de med usvækket Kraft kunde fungere ogsaa om Eftermiddagen. Da det nu imidlertid drejede sig om en Eftermiddagstjeneste paa to Timer i Sommermaanederne, og maaske endog kun i den kommende Sommer, mente han at kunne se bort fra denne Betænkelighed, og saa meget mere, da det vilde have sin store Vanskelighed mellem Fremmede at finde paalidelige og brugbare Folk, som vilde lade sig engagere for et saa kort Tidsrum.

Med Hensyn til Benyttelsen af Bogsamlingen i Eftermiddagstimerne havde det, saa længe man fastholdt Tanken om, at Bibliotheket i disse Timer skulde holdes aabent hele Aaret igjennem, været betragtet som en given Sag baade fra Bibliothekets og det paagjældende Udvalgs Side, at der kun kunde være Tale om at benytte Bøger, som enten iforvejen vare tilstede i Læsesalen, eller som vare særlig bestilte inden den Tid, da Eftermiddagstjenesten begyndte. For Vintertidens Vedkommende fulgte dette af sig selv, eftersom Bogsalen jo ikke paa den Tid var oplyst. Men ogsaa for Sommerens Vedkommende havde han (i Lighed med Bibliothekaren ved det store kongelige Bibliothek) ment bestemt at maatte holde paa det samme, fordi det efter hans Overbevisning var af den allerstørste Vigtighed, at de to Funktionærer paa Læsesalen vare tilstede i hele denne Tid. Det Publikum, som vilde besøge Læsesalen om Eftermiddagen, var mulig af en hel anden Art end det, der kom om Formiddagen, og det laa nær at antage, at der maatte kræves et stadigt og skarpt Tilsyn med det, for at ingen Uorden af nogen Art skulde finde Sted. Men Forudsætningen herfor var, at de to Tilsynshavende ikke noget Øjeblik forlode Salen. Bibliothekaren vilde sætte megen Pris paa, at Konsistorium vilde godkende denne hans Betragtning af Sagen og — under Hensyn til, hvor vigtigt det var, at denne Sag fra Begyndelsen af kom i den rette Gænge, og hvor stor Fristelsen kunde være for de Tilsynshavende til at gjøre en Ven eller Bekjendt en tilsyneladende ubetydelig Tjeneste — nedlægge et bestemt Forbud i den af ham antydede Retning. Samtidig udbad han sig Bemyndigelse til at underrette Publikum om, at Bøgerne skulde bestilles iforvejen (inden Kl. 3 Eftermiddag), samt en Tilkjendegivelse af, hvorledes Konsistorium stillede sig til hans Forslag om det Tidsrum, i hvilket Bibliotheket skulde holdes aabent, samt om Fordelingen af det dertil bestemte Pengebeløb.

Under 12te April s. A. bifaldt *Konsistorium*, at Universitetsbibliothekets Læsesal i Sommeren 1893 (Sommerferien undtaget) holdtes aaben fra Kl. 5—7 Eftermiddag i Tiden fra 15de April til 15de September, begge Dage inkl., saaledes at begge de Tilsynshavende skulde være tilstede i hele denne Aabningstid og intet Øjeblik maatte forlade Salen, hvorhos Konsistorium tillige bemyndigede Universitetsbibliothekaren til i den derom foranstaltede Bekjendtgørelse at underrette Publikum om, at de Bøger, der ønskedes til Benyttelse paa Læsesalen i fornævnte Timer, skulde bestilles iforvejen (inden Kl. 3 Eftermiddag).

I Skrivelse af 20de April s. A. til Kirke- og Undervisningsministeriet bemærkede Konsistorium, under Henvisning til Universitetsbibliothekarens

fornævnte Skrivelser, blandt Andet, at under den for Universitetsbibliotheket foreslaaede Medhjælpssum var i Lovforslaget opført Udgifterne ved Bibliothekets Aabning ved kunstigt Lys, men at Konsistorium, efterat Planen herom i alt Fald foreløbig var opgiven, maatte anse den af Universitetsbibliothekaren foreslaaede Fordeling for den hensigtsmæssigste. Konsistorium indstillede i Henhold hertil:

at 1ste Assistent ved Universitetsbibliotheket Cand. theol. S. M. Gjellerup udnævntes til Underbibliothekar ved samme Bibliothek fra 1ste April s. A. at regne, saaledes at der søgtes udvirket kongelig Udnævnelse for ham som saadan;

at Medhjælpssummen for Universitetsbibliotheket fra 1ste April s. A. at regne fordeltes med følgende aarlige Beløb:

1ste Assistent	2500 Kr.
2den Assistent.....	1900 —
3die Assistent	1500 —
Til Raadighed for Bibliothekaren til extraordinær Med-	
hjælp	2600 —
Bibliotheksbudet	850 —
Budet paa Læsesalen.....	770 —
Bibliothekets Fyrbøder.....	400 —
Til Garderobetsyn.....	480 —
	11000 Kr.

samt med et Beløb af 1000 —
at udbetale med 450 Kr. til hver af de 2de af Bibliothekets faste Assistenten som Tilsynshavende paa Bibliothekets Læsesal i Eftermiddagstimerne fra 15de April til 15de September og 100 Kr. til Garderobetsyn i samme Tid.

Under 27de April s. A. meddelte *Ministeriet* Konsistorium, at det bifaldt fornævnte Forslag om Fordelingen af Bibliothekets Medhjælpssum fra 1ste Maj s. A. at regne, samt ved Skrivelse af 6te Maj s. A., at Assistent ved Universitetsbibliotheket Cand. theol. *Sophus Michael Gjellerup* under 4de s. M. var bleven udnævnt til Underbibliothekar ved Universitetsbibliotheket fra 1ste s. M. at regne.

Konsistorium udnævnte derefter ved Skrivelse af 9de s. M. 2den og 3die Assistent ved Universitetsbibliotheket, Dr. phil. *Sophus Kristian Larsen* og Dr. phil. *Dines Andersen* samt Cand. mag. *Otto Severin Jensen* til henholdsvis 1ste, 2den og 3die Assistent ved fornævnte Bibliothek fra 1ste s. M. at regne med de ovenfor fastsatte Lønninger og med 3 Maaneders gjen-
sidig Opsigelsesfrist.

2. Oprettelsen af et Legatkontor.

Fra Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen modtog Konsistorium under 7de Maj 1890 et med Komiteens Anbefaling ledsaget Forslag fra daværende Professor, Dr. jur. Goos om Indretningen af et Legatkontor m. m. samt under 15de Oktober s. A. en yderligere Skrivelse fra fornævnte Komité.

Professor Goos henledede i sin fornævnte Skrivelse Opmærksomheden

paa, at der, efterat der i Samlingen af Bestemmelserne om Universitetets Legater tillige var medtaget en Oversigt over de Studielegater, som stod under andre Bestyrelser end Universitetet, turde være Opfordring til at træffe nogle Foranstaltninger, som kunde sikre, at der droges al den Nytte for *Studielegaternes* Bestyrelse af det samlede Efterretningsstof, som dette var egnet til at yde dels umiddelbart, dels middelbart ved at danne et Grundlag, til hvilket Indsamling af andre Oplysninger, som vare af Vigtighed for Studielegaternes ligelige og retfærdige Fordeling, kunde støtte sig.

Den nuværende Ordning med Hensyn til Bortgivelsen var stærkt centraliseret, idet denne fandt Sted ved mange andre Myndigheder end Universitetet. Denne Ordning stod det delvis slet ikke i Universitetsbestyrelsens Magt at forandre, delvis vilde den kræve en Forandring i Fundatser eller andre gjældende Bestemmelser, som vilde have Betænkelighed. Derimod vilde der kunne tilvejebringes saadanne Oplysninger, som under enhver Ordning vare nødvendige Betingelser for en retfærdig og ligelig Fordeling og som den bestyrende Myndighed burde have til sin Raadighed i størst mulig Fylde. Disse Oplysninger, der dels angik Ansøgenes akademiske Forhold, dels deres økonomiske Forhold, forelaa nu i meget mangelfuld Tilstand. Tilvejebringelsen af et Organ, der kunde samle alle disse Oplysninger og meddele dem til de bevilgende Myndigheder, vilde derfor være i høj Grad ønskelig. Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen vilde være nærmest til at fungere som et saadant Organ, saaledes at det foruden sin nuværende Virksomhed for Kommunitetets Stipendievæsen dels fik en formel Udvidelse af sin Kompetence, dels understøttedes med de Kræfter, som denne Udvidelse af dets Virksomhed vilde kræve. Til denne Virksomhed vilde da høre et omhyggeligt Bogholderi, vedkommende de Studerende, der nød Legater, især med Hensyn til de Understøttelser, de i Løbet af deres Studietid opnaaede, og Meddelelser til de bevilgende Myndigheder i hvert enkelt Tilfælde, som de førte Bøger og andre Oplysninger udviste.

Da Stipendiebestyrelsen imidlertid ikke selv vilde kunne paatage sig det betydelige Bogholderiarbejde m. m., der vilde udkræves, vilde det være nødvendigt, at der blev tilvejebragt et Beløb til Arbejdets Udførelse, hvilket Beløb, under Hensyn til at der tillige skulde søges tilvejebragt en gjensidig Samvirken ikke alene med Universitetsmyndighederne, men ogsaa med de fremmede Legatbestyrelser, foresloges sat til 1000 Kr. Ligeledes manglede der det nødvendige Lokale, hvori Arbejdet kunde udføres, da det Værelse, hvori Stipendiebestyrelsens Formand arbejdede, allerede nu frembød de allerugunstigste ydre Betingelser for den Virksomhed, som nu paahvilede ham. Et saadant Lokale vilde kunne tilvejebringes i den polytekniske Lærestalts forrige Bygninger. Endelig vilde der til Anskaffelsen af endel nyt Inventarium behøves et Beløb af ca. 700 Kr.

I den af Stipendiebestyrelsen indsendte Skrivelse af 1ste Oktober s. A. henleddes yderligere Opmærksomheden paa de uheldige Forhold, hvorunder Bestyrelsen allerede nu virkede, og som, bortsat fra enhver Udvidelse af Virksomheden, gjorde det nødvendigt at erholde bedre Lokaler og at et større Beløb til Kontorhold, end der nu havdes, stilledes til Raadighed.

Den store Tiltagen af de Stipendiesøgendes Antal havde medført, at Arbejdet stadig var voxet og Sagerne ikke kunde rummes i det lille Lokale, der var overladt Stipendiebestyrelsen. Til Kontorhjælp raadede Stipendiebestyrelsen kun over 60 Kr., idet de 40 Kr. af det til Skriveri ved Stipendiebestyrelsen bevilgede Beløb af 100 Kr. afgaves til Regensprovsten. Disse 60 Kr. medgik til Afskrivning af større Skrivelser; til Førelse af Protokoller, Akters Ordning og Bevarelse, Afskrivning af en Mængde mindre Skrivelser og adskillige andre Kontorarbejder havdes der i Virkeligheden intet Beløb til Raadighed. Med Sagernes voxende Antal blev det imidlertid uoverkommeligt for Komiteens Formand personlig at udføre alt dette Arbejde, der ogsaa naturlig burde kunne henvises til underordnet Medhjælp.

Konsistorium udtalte ved Indsendelsen af fornævnte Sag i Skrivelse til Kirke- og Undervisningsministeriet af 15de Oktober 1890, at det i Henhold til det Anførte vilde være nødvendigt, at der, selv om Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen ikke fik fornævnte udvidede Virksomhed, skaffedes den nye Lokaler og et Beløb til disses Montering samt et større Beløb end hidtil til Skriveri, men Konsistorium maatte efter de fra Stipendiebestyrelsen modtagne Oplysninger tillige anse det for i høj Grad ønskeligt, at Stipendiebestyrelsens Forslag kunde træde i Virksomhed, og indstillede:

at der, navnlig for at Stipendiebestyrelsen kunde blive sat istand til at overtage en udvidet Virksomhed med Hensyn til Studielegaterne, maatte stilles til Raadighed for den det fornødne Lokale i den polytekniske Læreanstalts forrige Bygninger;

at der til Udstyr af dette Lokale maatte søges bevilget et Beløb af 700 Kr.; samt

at der til Kontorhold for Stipendiebestyrelsen maatte bevilges et aarligt Beløb, som man passende mente kunde sættes til 800 Kr., dog saaledes at dette Beløb for det første Aar af Hensyn til Udgifterne ved Anskaffelse af Protokoller m. v. blev bevilget med 900 Kr.

Ved 2den Behandling af Finanslovforslaget for 1891—92 blev der stillet Forslag om fornævnte Bevilling. Forslaget blev ikke bevilget, jfr. Rigsdagstidende for 1890—91 Tillæg B. Sp. 233—36 og 375—76. Forslaget blev derefter atter optaget paa Finanslovforslaget for 1892—93, dog med en Forhøjelse for den aarlige Bevilling til ialt 1300 Kr., da Konsistorium maatte anse et saadant større Beløb for fornødent, medens den ekstraordinære Bevilling nedsattes fra 800 Kr. til 100 Kr., da Montering af Legatkontorets Lokale vilde blive afholdt af det Beløb, der søgtes til Universitetslokalernes Montering. Af begge Rigsdagens Thing blev derefter bevilget et aarligt Beløb af ialt 500 Kr. til Kontorhold og 100 Kr. ekstraordinært til Anskaffelse af Protokoller, jfr. Rigsdagstidende for 1891—92 Tillæg B. Sp. 389—90.

Efter Universitetskontorernes Flytning har Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen faaet Kontor i Kommunitetsbygningen mod Nørregade, jfr. Univ. Aarb. f. 1890—91 S. 776. I Finansaaret 1892—93 er derefter blevet anlagt Protokoller over Nydere af Studielegater saavel fra Universitetet som fra Institutioner udenfor Universitetet, fra hvilke Stipendiebestyrelsen efter Anmodning har modtaget de fornødne Oplysninger.

3. Akademisk Disciplin.

I Henhold til Konsistoriums Beslutning af 7de Oktober 1891 blev Cand. phil. Viggo Ludvig Christian Holbech (Student fra Metropolitanskolen i 1882) relegeret in perpetuum fra Københavns Universitet, da han ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 16de Maj s. A. for Dokumentfalsk var blevet ansét med Straf af Forbedringshusarbejde i 2 Aar.

— Efter Indstilling fra Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen bifaldt Konsistorium under 2den December 1891, at Stud. med. & chir. N. N., — der i November s. A. uden Meddelelse havde forladt Regensen og derpaa først efter Foranledning fra Regensprovsten havde meddelt, at han havde sét sig nødsaget til at fraflytte Regensen paa Grund af Giftermaal, — ophørte at nyde Regensbeneficiet og Kommunitetsstipendiet fra 1ste December s. A. at regne.

— I de sidste Aar har Konsistorium ifølge Anmodning erholdt fra Københavns Politi Udskrift af Sager, som ved Københavns Kriminal- og Politiret have været anlagte mod Studenter. I Almindelighed have disse Sager angaaet Forseelser mod den offentlige Orden paa Gaden, og der er, forsaavidt de vedkommende Studenter oppebar Kommunitetsstipendiet eller havde Bolig paa Kollegierne, blevet tildelt disse Studerende en Irettesættelse.

— En fra Københavns Politi modtagen Udskrift om, at Stud. med. & chir. N. N. i Oktober 1891 for Gadeuorden var blevet idømt en Bøde, blev indsendt til Kirke- og Undervisningsministeriet, da det oplystes, at han i Finaansaaarene 1890—91 og 1891—92 havde oppebaaret Understøttelse af det paa Kommunitetets Udgiftspost 2 c. bevilgede Beløb.

II. Det akademiske Lærersamfund samt Censorerne ved Universitetets Examina.

1. Oprettelse af en ny midlertidig Docentplads under det filosofiske Fakultet.

Fra det filosofiske Fakultet modtog Konsistorium under 24de November 1891 et Andragende fra Dr. phil. A. B. Drachmann om, at der maatte blive tilstaaet ham en Understøttelse til at holde Forelæsninger og Øvelser ved Universitetet over Æmner fra den klassiske Filologis Omraade, med særligt Hensyn til de Studerende, der forberede sig til almindelig Skoleembedsexamen med Latin eller Græsk som Bifag. Fakultetet udtalte i sin Erklæring, at det i Betragtning af Dr. Drachmanns rige og solide Kundskaber og store Arbejdsdygtighed, der havde lagt sig for Dagen i hans Skrifter ved Konkurrencen for Professorposten i Christiania og hans Afhandling for Doktorgraden, ikke blot følte sig opfordret, men ogsaa forpligtet til paa det Varmeste at anbefale hans Andragende. Fakultetet fremhævede derhos, at dets Senior, Professor, Dr. phil. Ussings Lærervirksomhed i den antike Kunstarkæologi vistnok ikke vilde lide noget Afbræk, hvis han tillige skulde besørge de fornødne praktiske Øvelser i de klassiske Sprog, men at det dog maaske vilde blive ham for byrdefuldt, om han fremdeles i videste Omfang